

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет романо-германської філології
Кафедра германської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВИЙ СЕМІНАР
З ЛІТЕРАТУРИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

для аспірантів

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня третього (освітньо-наукового)
освітньо-наукової програми «Філологія»

Київ 2024 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Науковий семінар з літератури зарубіжних країн		
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська, українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	
Рік навчання	2	
Семестр	4	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, зокрема:	90	
Аудиторні	24	12
Модульний контроль	6	-
Самостійна робота	60	78
Форма семестрового контролю	Залік	
Змістовий модуль «Історичний розвиток і функціонування літератури в суспільстві»		
Рік навчання	2	
Семестр	4	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, зокрема:	46	
Аудиторні	12	6
Модульний контроль	4	-
Самостійна робота	30	40
Змістовий модуль «Новий час: історія національних літератур Європи і Північної Америки»		
Рік навчання	2	
Семестр	4	
Обсяг кредитів	1	
Обсяг годин, зокрема:	44	
Аудиторні	12	6
Модульний контроль	2	-
Самостійна робота	30	38

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення загальних засад літературознавства як науки, історичних джерел та детермінант розвитку зарубіжного літературознавства, екстраполяція історичного досвіду на сучасні літературні тенденції світової літератури.

Завдання:

- ознайомити слухачів із загальнотеоретичними проблемами, пов'язаних з історією літературного процесу, закономірностями історичного розвитку та функціонування літератури в суспільстві;
- розвивати в аспірантів уміння опрацювання наукових текстів іноземною мовою згідно проблематики індивідуального дослідження здобувача та підготовки власних наукових праць.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо- наукової програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до генерування та обґрунтування нових ідей.
	ЗК-2	Здатність до пошуку, обробки, систематизації, аналізу та критичної оцінки інформації з різних джерел; критичного мислення; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу.
	ЗК-3	Здатність ефективно застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології.
	ЗК-8	Здатність до громадянської та соціальної активності й відповідальності.
	ЗК-9	Усвідомлення суспільної ваги моральних, культурних, наукових цінностей і шляхів їх збереження та примноження.
Фахові (спеціальні (СК), предметні) компетентності	ФК-1	Засвоєння й осмислення основних наукових концепцій, історії розвитку та сучасного стану філологічних знань, актуальних теоретичних і практичних проблем. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних принципів і знань та на основі відповідних загальнонаукових методів.
	ФК-2	Здатність планувати, обґрунтовувати та оцінювати філологічне дослідження та передбачати його результати.
	ФК-3	Здатність збирати дані для філологічного дослідження, науково систематизувати, аналізувати та інтерпретувати філологічні явища.
	ФК-4	Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології з використанням теоретичних та експериментальних методів.
	ФК-5	Здатність оперувати ґрунтовними лінгвістичними знаннями, зокрема в сфері лінгвосеміотики, концептології, контрастивної лінгвістики, семантики; застосовувати різні види лінгвістичного аналізу.
	ФК-6	Здатність аналізувати твори різних родів, жанрів, стилів, національних літератур у теоретико-літературних, культурологічних та компаративних аспектах; демонструвати розуміння проблем літературної стилістики, сучасних тенденцій літературознавчої генерики і генології.
	ФК-7	Здатність аналізувати явища української літератури в діячності та світовому контексті, визначати їхню специфіку, виявляти тенденції їх розвитку.
	ФК-8	Здатність планувати і здійснювати комплексні наукові дослідження, зокрема міждисциплінарні; планувати, тактично й стратегічно організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті опрацювання змісту навчальної дисципліни Науковий семінар з літератури зарубіжних країн аспіранти повинні:

бути компетентними у: визначенні виду наукового тексту; способах читання наукової літератури; алгоритмі формування умінь та навичок опрацювання наукових текстів та самостійного їх написання;

мати компетентності: опрацьовувати наукову літературу іноземною мовою; готувати наукову доповідь іноземною мовою; писати наукову статтю іноземною мовою; складати анотацію іноземною мовою, визначати ключові слова наукової праці; писати рецензію іноземною мовою на різні види наукових робіт.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
РН1	демонструвати знання в галузі гуманітаристики, зокрема філології: глибоке розуміння ролі науки, освіти і культури в розвитку цивілізації; знання філософії та методології науки; застосування філософських ідей і концепцій у власних дослідженнях; знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції, методології наукових досліджень;
РН2	виявляти глибокі теоретичні знання в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: основних класичних і новітніх філологічних концепцій; фундаментальних праць з обраного напряму дослідження; змісту теоретичних і прикладних філологічних дисциплін; теоретичних і практичних проблем у галузі дослідження;
РН5	Проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення наукових концепцій, підходів і поглядів у галузі дослідження; формулювати, обґрунтовувати та захищати власну наукову позицію та концепцію.
РН7	Складати, обґрунтовувати та оцінювати план і дизайн філологічного дослідження, передбачати його результати; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, наявні літературні дані.
РН15	Професійно, аргументовано, етично виважено і соціально відповідально пояснювати сутність конкретних філологічних явищ та пов'язаних з ними наукових проблем, висловлювати власну думку щодо них.
РН16	Критично оцінювати наукові філологічні напрями, школи, підходи і методи на основі їх аналізу, порівняння та класифікації.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт			
			Аудиторна			Само- стійна
			Лек ції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль «Історичний розвиток і функціонування літератури в суспільстві»						
1	Місце літературознавства серед гуманітарних наук. Античність і Середньовіччя.	21	4	2		15
2	Ранній новий період.	21	4	2		15
	Модульний контроль	4				
	<i>Разом</i>	46	8	4		30
Змістовий модуль «Новий час: історія національних літератур Європи і Північної Америки»						
1.	Вплив націоналізму (XIX ст.). Історіографія літератури XX ст.	19	2	2		15
2.	Історія літератури США і Канади: XXI ст.	19	4	4		15
	Модульний контроль	2				
	<i>Разом</i>	44	6	6		30
	<i>Всього</i>	90	14	10		60

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт			
			Аудиторна			Само- стійна
			Лек ції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль «Історичний розвиток і функціонування літератури в суспільстві»						
1	Місце літературознавства серед гуманітарних наук. Античність і Середньовіччя.	26	2	-		20
2	Ранній новий період.	34	2	2		20
	<i>Усього</i>	46	4	2		40
Змістовий модуль «Новий час: історія національних літератур Європи і Північної Америки»						
1.	Вплив націоналізму (XIX ст.). Історіографія літератури XX ст.	18	2	2		16
2.	Історія літератури США і Канади: XXI ст.	20	-	2		16
	<i>Усього</i>	44	2	4		38
	<i>Разом</i>	90				

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль «Історичний розвиток і функціонування літератури в суспільстві»

Theme 1. Місце літературознавства серед гуманітарних наук. Античність і Середньовіччя / *Literary Studies in the Humanities. Classical Antiquity*

Принципи і спільні ознаки наслідування в гуманітарних науках: *verstehen* (*розуміти*) vs *erklären* (*пояснювати*).

Історіографія: проблеми джерел і форми минулого. Принципи і моделі.

Античність. Проблема реконструкції тексту. Поетика: дослідження літератури і театру.

Середньовіччя. Історіографія і філологія: переписувачі, енциклопедисти і перекладачі.

Keywords: classical antiquity; search for patterns; restrictive principles in poetics and history; descriptive versus prescriptive; exchange of ideas between the various knowledge activities.

Theme 2. Ранній новий період / *Postclassical Period*

Філологія: модель генеалогічних зв'язків між манускриптами; всі тексти підлягають критиці; мова як динамічний феномен.

Історіографія: світова історія давніша за біблійну; модель деструкції і відродження; спіральна модель поступу; сучасність як варіант минулого.

Поетика: класицизм в екстремальній ситуації; багатозначність літератури і метафор; добре мистецтво підлягає нормалізуванню; komponuvannya poetichnogo tvoru.

Keywords: poetics; 500–1500; a single algorithm is proposed for finding rhymes; ongoing search for relations between patterns and principles; examples versus rules.

Змістовий модуль

«Новий час: історія національних літератур Європи і Північної Америки»

Theme 1. Вплив націоналізму (XIX ст.). Історіографія літератури XX ст. / *The Modern Era (1500–1800/2000)*

Філологія: принцип усіх можливих джерел знання для розшифрування і принцип процедурної системи правил для текстової реконструкції.

Пошук моделей для продукції літературних видів лірики і епосу (зокрема в жанрі роману).

Історіографія літератури: від позитивізму до формалізму.

Екзистенціалістська модель в теорії літератури.

Структуралізм і наратологія. Нова критика і Новий історизм. Емпіричне літературознавство і психонаратологія.

Постструктуралізм і деконструктивізм.

Герменевтичний метод.

Феміністична і постколоніальна теорія і критика.

Keywords: *der Dichter und das Phantasien*; Sigmund Freud; *Wozu Dichter?*; Martin Heidegger; hermeneutics; existentialism; J.-P. Sartre; subaltern; Michel Foucault; postcolonial.

Theme 2. Історія літератури США і Канади: XXI ст. / *History of North American literature: beginning of the 21st century*

Мультикультуралізм Північної Америки: теоретичні і культурно-історичні обриси

Дискурс *enfreakment* в культурі і літературі США.

Побутування екзистенціалістських мотивів у сучасному письменстві Північної Америки.

Квір-проза США: особистісно-соціальні аспекти фемінності, маскулінності й трансгендерності.

Література української діаспори в Канаді: протистояння колоніалізму.

Запропонований матеріал: романи К.Маккарті зрілого періоду; романи О.Уонга «*On Earth, We're Briefly Gorgeous*» і Ракеша Сат'яла «*Blue Boy*».

Keywords: cultural pluralism; contemporary US-American and Canadian literature; postcolonial theory; Edward Said; texture's hybridization; national and other identities; *enfreakment*.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма)

Вид діяльності	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль «Історичний розвиток і функціонування літератури в суспільстві»	
		к-ть одиниць	макс. к-ть балів
Відвідування лекцій	1	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10
Модульний контроль	25	2	50
<i>Разом</i>			86
Максимальна кількість балів: 86			
Розрахунок коефіцієнта: $86:50 = 1,72$			
Загальна кількість рейтингових балів – 50			

Вид діяльності аспіранта	Максимальн ак-ть балів за одиницю	Модуль «Новий час: історія національних літератур Європи і Північної Америки»	
		к-ть одиниць	максимальн а кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3
Відвідування семінарських занять	1	3	3
Робота на семінарському занятті	10	3	30
Виконання завдань самостійної роботи	5	2	10
Модульний контроль	25	1	25
Максимальна кількість балів		71	
Розрахунок коефіцієнта		$71:100=0,71$	

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма)

Вид діяльності	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль «Історичний розвиток і функціонування літератури в суспільстві»	
		к-ть одиниць	макс. к-ть балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування семінарських занять	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10
Виконання завдань самостійної роботи	5	2	10
<i>Разом</i>			23
Максимальна кількість балів: 23			
Розрахунок коефіцієнта: $23:50 = 0,46$			
Загальна кількість рейтингових балів – 50			

Вид діяльності аспіранта	Максимальн ак-ть балів за одиницю	Модуль «Новий час: історія національних літератур Європи і Північної Америки»	
		к-ть одиниць	максимальн а кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20
Виконання завдань самостійної роботи	5	2	10
Максимальна кількість балів		33	
Розрахунок коефіцієнта		$33:100=0,33$	

Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання
Змістовий модуль «Історичний розвиток і функціонування літератури в суспільстві»

Theme 1. Місце літературознавства серед гуманітарних наук. Античність і Середньовіччя. Literary Studies in the Humanities. Classical Antiquity

Study Ren Bod's articles "History of the Humanities" (*histories*, 2, 2022, 3, p. 178-184) and "A Comparative Framework for Studying the Histories of the Humanities and Science" (*ISIS*, 106, Number 2, 2015, p. 367-377) and single out their main positions in reference to role of the humanities and the peculiarities of the classical antiquity.

Theme 2. Ранній новий період. Postclassical Period

Report on the selected entry from Chapter IV of *The Making of the Humanities Volume 1: Early Modern Europe* (Amsterdam UP, Amsterdam, 2010) compiled by Rens Bod, Jaap Maat and Thijs Weststeijn: 1) "Humanism in the Classroom, a Reassessment" (p. 199-231); 2) "Origins and Principles. The History of Poetry in Early Modern Literary Criticism" (p. 231-249); 3) "Transitional Texts and Emerging Linguistic Self-Awareness. Literary Study in the Late Eighteenth Century" (p. 249-262).

(Максимальна оцінка за самостійну роботу (денна та заочна форми) – 5 балів. Критерії оцінювання (1 бал за кожен критерій): аргументованість, самостійність, повнота, якість презентування.

Змістовий модуль «Новий час: історія національних літератур Європи і Північної Америки»

Theme 1. Вплив націоналізму (XIX ст.). Історіографія літератури XX ст. / The Modern Era (1500–1800/2000)

Analyze (2 standard pages) the chapter on romanticism from Tschizewskij's book "Comparative history of Slavic literatures" (p. 118-149) Consider national influences in the texts of the époque.

Theme 2. Історія літератури США і Канади: XXI ст. / History of North American literature: beginning of the 21st century

Prepare one-page analysis of the essay *From Wonder to Error-A Genealogy of Freak Discourse in Modernity* from Thompson's book "Freakery" (1996) from the perspective of enfreakment as an invective mode in US-American popular culture.

Форма проведення семестрового контролю

Семестровий контроль проводиться у вигляді заліку за результатами поточної успішності (проміжного контролю) з усіх модулів дисципліни «Науковий семінар з літератури зарубіжних країн».

Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100–90 балів	Відмінно – відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75–81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань / умінь / навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
F, FX	1–59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань / умінь / навичок, що вимагає повторного вивчення

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Змістовий модуль «Історичний розвиток і функціонування літератури в суспільстві»

Основна література:

1. Bod, Rens. *World of Patterns: A Global History of Knowledge*. Translated by Leston Buell. Johns Hopkins University Press, 2022.

Додаткова література:

1. *The Making of the Humanities Volume 1: Early Modern Europe*. Ed. by Rens Bod, Jaap Maat and Thijs Weststeijn. Amsterdam UP, Amsterdam, 2010.

Змістовий модуль «Новий час: історія національних літератур Європи і Північної Америки»

Основна література:

1. Висоцька, Н. О. Єдність множинного. Американська література кінця ХХ – початку ХХІ століть у контексті культурного плюралізму. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010.
2. Cizevskij, Dmitrij. *Comparative History of Slavic Literatures*. Vanderbilt University Press, 2000.
3. Thomson, Rosemarie Garland. "Introduction: From Wonder to Error – A Genealogy of Freak Discourse in Modernity." *Freakery: Cultural Spectacles of the Extraordinary Body*. Ed. Rosemarie Garland Thomson. NY/ London: New York UP, 1996. 1-19.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль «Історичний розвиток і функціонування літератури в суспільстві»

Семінар 1. Literary Studies in the Humanities. Classical Antiquity

Discussion of the following issues:

- understanding the world through patterns and principles;
 - the problem of global historiography: polycentric and comparative;
 - historical generalizations and trends;
 - the past as empirical world: digital history;
 - knowledge activities and disciplines.
1. Report on the formation of philology and poetics in classical antiquity.
 2. Historical source criticism as the basis for all disciplines and reduction of principles in poetics in early postclassical period.
 3. Relevance of the period(s) to the individual PhD projects.

Семінар 2. Postclassical Period

1. Awareness of the empirical cycle in philology in early modern era.
2. Christian and profane poetics in Europe: allegory and algorithm.
3. Case studies: *De doctrina christiana* by Father Augustine and *Summa theologiae* by Thomas Aquinas.
4. Application of the findings of the field to the PhD projects.

Змістовий модуль «Новий час: історія національних літератур Європи і Північної Америки»

Семінар 3. The Modern Era (1500–1800/2000)

1. Discussion of the discovery of patterns in deductions:
 - the systematic repetition in the relation between empirical observations (the phenomena) and theory (the principles);
 - the beginnings of humanist philology: Petrarch;
 - the *Studia Humanitatis*: from *Salutati* to *Bracciolini*;
 - *Valla's* historical textual criticism;
 - text reconstruction as an empirical cycle: *Poliziano* and *Erasmus*.
2. Studies of the empirical cycle in chronology: from *Scaliger* to *Spinoza*.
3. Case study of the first female philologists of the modern era.
4. *Tschizewskij's* approach to romanticism.

Семінар 4. History of North American literature: beginning of the 21st century

1. Define plurality as the master principle underlying the cultural paradigm of North American continent.
2. Tradition and experiment in North American literature in the new millennium.
3. Analysis of deviations from historical body norms as an example of enfreakment in US-American fiction.
4. Case study (Canadian literature): theory of Canadian identity, feminism and speculative fiction in *Margaret Atwood's* late prose.

Семінар 5. Historiographies: individual presentations of the PhD projects

1. Select and justify relevant theoretical background for your presentation from the materials of the course.
2. Provide an in-depth analysis into your research material.
3. Apply the findings of the history of literature to the primary texts of your research.
4. Overall time of the presentation is 45 minutes.